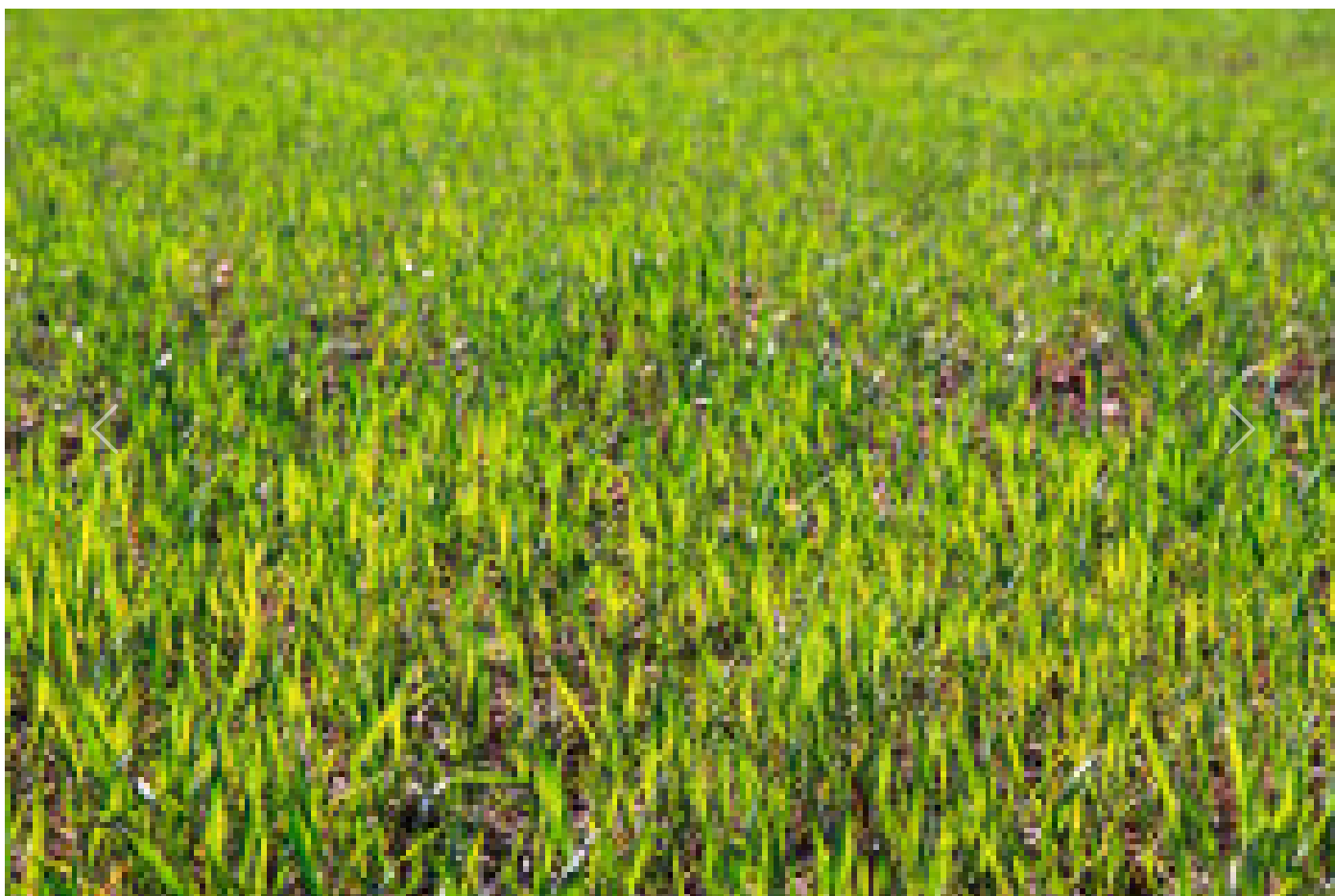

Učinak zaštite pšenice, ječma i uljane repice od štetnika u proljeće ograničit će prinos.

Автор(и): Емил Иванов

Дата: 26.01.2014 Брой: 1/2014

Pšenica, ječam i uljana repica su ratarski usjevi s najdužim vegetacijskim razdobljem. Ova biološka karakteristika, ako ništa drugo, svakako znači da pozornost prema njihovoj učinkovitoj zaštiti od štetnih organizama – bolesti, korova i štetnika – mora biti precizna, znanstveno utemeljena i maksimalno točna. Zdravlje biljaka, osigurano u razdoblju od oko 9 mjeseci u uvjetima promjenjivih i neizvjesnih biotskih i abiotskih čimbenika okoliša, ključ je za postizanje maksimalno visokih i kvalitetnih prinosa ovih usjeva, dobrih profita i visokog indeksa uspjeha. Proljetne prakse zaštite bilja dio su cjelokupnog tehnološkog projekta za postizanje održivog rasta proizvodnje. Koji su trendovi i mogućnosti u pojedinim segmentima složenog, multifaktorskog inženjeringa zaštite bilja? Svjedoci smo da zaštita bilja na globalnoj razini brzo ulazi u kvalitativno drugačije okruženje. Kakav je profil ove nove situacije?

Klimatske promjene preoblikuju viziju, ponašanje, aktivnost i djelovanje štetnih organizama. Oni evoluiraju, mijenjaju se i povećavaju svoju razinu otpornosti u svim smjerovima. Još jedna stvarna prijetnja ekosustavima, teroarui i poljoprivrednoj proizvodnji je invazija stranih biljnih i životinjskih vrsta, olakšana slobodnim kretanjem robe i ljudi diljem svijeta. Postoji i treća, s domaćim adresom. Potpuno zbunjeni plodoredi i nekontrolirano korištenje zemljišta kompliciraju fitosanitarnu situaciju. Poljoprivredna proizvodnja u Bugarskoj definitivno nije u skladu s biološkim zahtjevima za strogim plodoredom, već prije s tržišnom situacijom i brзом dobiti. Ima li bugarska praksa zaštite bilja proizvodni kapacitet i profesionalno iskustvo da odgovori na nove izazove? Uzmimo za primjer ono što se događa u segmentu suzbijanja bolesti u žitaricama. Upotreba fungicida već je jasno prepoznata nužnost.

Razlika je, kako neki kažu, nebo i zemlja! Uspješnim fungicidnim "napadom" usmjerenim na prevenciju očekivanog infektivnog pritiska, kapitalizira se nekoliko prednosti. Učinak proizvoda je maksimalan, resursi – vremenski i finansijski – su uštedjeni, a postiže se potreban zdravstveni rezultat. Ali cijeli ovaj postupak zahtijeva agronomsku prisutnost, agronomsko sudjelovanje! Bilo koja druga radnja izvan ove sheme je čisto preosiguranje. U većini slučajeva to je pucanje u mrak – sredstva se rasipaju bez jamstva dobrog očekivanog ishoda. Poznati su u našoj zemlji brojni slučajevi gdje su, zbog nekompetentnosti i niske razine profesionalizma, kompromitirana dostignuća svjetske klase kako u agrohemiji tako i u oplemenjivanju bilja. Među nekim od naših renomiranih i popularnih velikih zakupaca i zemljoposjednika postoji čudna predodžba da agronomska prisutnost nije obvezan uvjet da bi netko bio uspješan poljoprivrednik. Postoje veliki proizvođači koji "savladavaju tajne" zaštite bilja uz pomoć sveprisutnog interneta i beskrajnih telefonskih razgovora s kolegama u sektoru. To nije ozbiljno! U svakom slučaju, kvalitetno zdravlje biljaka ne može se postići amaterskim aktivnostima u virtualnom prostoru. Vulgarizacija u ovom vrlo delikatnom, znanstveno intenzivnom i odgovornom području je pogubna! Pitanje očite potrebe za visokim profesionalnim kapacitetom u zaštiti bilja nipošto nije iscrpljeno egzotičnim i uznemirujućim misaonim procesima jednog ili drugog velikog zakupca. Važnije je postoji li šansa i izgledi za potpuno običnog poljoprivrednog proizvođača koji, iz jednog ili drugog razloga, nema agronomsko obrazovanje, ali snažno želi i osjeća potrebu da se obrazuje u ovom, prema nekima, prozaičnom području. Nacionalna služba za zaštitu bilja je u praksi bila slomljena, lišena identiteta i demontirana od strane prethodne vlade, a sada, u svojstvu sektora unutar Bugarske agencije za sigurnost hrane, njezina skromna sredstva usmjerena su na tržišnu i fitosanitarnu kontrolu te uporabu sredstava za zaštitu bilja na terenu. Teško je povjerovati, ali postoji jedna osoba koja pokušava sakupiti komadiće od devastacije i vratiti identitet i legitimnost državne službe. Po svojoj prilici, neće dobiti podršku, bit će zaustavljen i riješit će se njezine prisutnosti. Nacionalna poljoprivredna savjetodavna služba, formirana po uzoru na najbolje europske modele, nepovratno je diskreditirana. Poljoprivredni instituti unutar sustava Poljoprivredne akademije? Na našu još veću žalost, ove bivše znanstvene jedinice sada strašnom snagom postoje samo na papiru i u... sjećanjima. To je unatoč činjenici da su i sadašnji ministar poljoprivrede i prehrane i sadašnji predsjednik Poljoprivredne akademije došli na te visoke položaje iz akademskih agronomskih krugova. Istraživački timovi (izraz "istraživanje" koristi se samo zbog eufonije i određenog prestiža, jer se najmanje četvrt stoljeća u spomenutim institutima znanost posljednje čini tamo) žive s

jedinom mišlju, lutajući između krhke nade i jakih strahova hoće li sljedećeg mjeseca dobiti svoje jadne plaće. Ono što se dogodilo s Institutom za zaštitu bilja, koji je povezan s temom ovog članka, samo potvrđuje ono što je do sada rečeno. Kao država članica EU, dolazimo do snažno promovirane istraživačke strategije za cjeloživotno učenje. U sedam godina prisutnosti u ujedinjenom europskom prostoru, Bugarska nije uspjela institucionalizirati ovu toliko hvaljenu super magičnu formulu za doživotnu ovisnost o akumulaciji znanja kako bi uvijek bila u toku i u korak s vremenom. Drugo je pitanje, ako se ovaj sustav ikada stvarno pokrene na bugarskom tlu, koliko će velikih zakupaca i zemljoposjednika to iskoristiti? Hoće li ti ljudi s pretjerano visokim samopoštovanjem imati motivaciju i poriv sjediti za "klupama" i dopustiti da im netko "preko lijevka" "ulijeva" agronomsko znanje? Spomenimo i nešto o zapošljavanju agronomskih stručnjaka koje "proizvodi" Poljoprivredno sveučilište u Plovdivu. Činjenica je da u bugarskoj poljoprivredi inženjeri, liječnici i učitelji, uzeti zasebno, brojčano nadmašuju agronome. Ovaj fenomen uporno slama agronomsku profesiju i nastavlja ne uznemiravati nadležne upravne institucije, strukovne organizacije (predsjednica i zamjenica predsjednika Nacionalne udruge proizvođača žitarica u Bugarskoj, na primjer, su inženjeri) i nevladine formacije. Čini se da je našem nepoznatom, skromnom i neupadljivom poljoprivrednom proizvođaču, željnom znanja, preostaju samo tehnički sastanci koje organiziraju agrohemijske tvrtke kako na terenu tako i u konferencijskim dvoranama. Ti događaji, dio marketinškog kalendara trgovaca sredstvima za zaštitu bilja, međutim, nisu obrazovni formati, niti tečajevi za kvalifikacije, a još manje trening sesije. Oni su čisto informativni paneli, koji demonstriraju kvalitete, učinke, rezultate i prednosti proizvoda dotične tvrtke.

Vraćam se na glavnu temu. Zaštita žitarica i uljane repice u proljeće je na startnoj liniji. Spomenuo sam suzbijanje bolesti u pšenici i ječmu. U tom kontekstu, dodao bih da će atipični zimski uvjeti u prosincu i siječnju maksimalno provocirati štetni potencijal za netradicionalne manifestacije i iznenađenja bilo koje prirode i smjera. Osim aktivacije cjelokupnog infektivnog fonda u jesenskim sjetvama žitarica, postoje naznake da bi, s obzirom na neobišno visoke temperature, korovna zajednica mogla generirati dodatnu energiju za snažan restart. Ne treba isključiti mogućnost pošasti glodavaca – potencijal i povoljni uvjeti su prisutni! Opasno je zanemariti situaciju u vezi s vojskom štetnika u uljanoj repici, čije ponašanje, povezano s gustoćom populacije i migracijama, može vrlo lako eskalirati, izmaći kontroli i "pomesti" budući uroš u tren oka. Prognoza je da će ovo proljeće zaštita žitarica i uljane repice biti ograničavajući čimbenik za postizanje visokih proizvodnih ciljeva. Vrijeme je da ovaj intenzivni i kvalitetni kapital zaštite bilja počne raditi punom brzinom na bugarskim poljima, kao što to čini posvuda u Europi. Imamo visoke ciljeve, krenuli smo stvoriti modernu, konkurentnu i profitabilnu poljoprivredu, ali bez učinkovite, visokotehnološke zaštite bilja, kojom upravljaju profesionalci, to se ne može dogoditi!